

TJÄNSTE- OCH ARBETSKOLLEKTIVAVTAL OM ÄNDRINGAR I LÖNEKAPITLET OCH LÖNEBILAGORNA I VÄLKA (NIVÅLÖNESYSTEMET)

Nivålönesystemet i det allmänna tjänste- och arbetskollektivavtalet för välfärdssektorn (VÄLKA) träder i kraft 1.10.2026. Lönesystemet införs senast 1.1.2027. Det kan inte införas före 1.10.2026.

Förhandlingarna om nivålönesystemet för bilaga 7 har ännu inte slutförts. Detta tjänste- och arbetskollektivavtal gäller inte lönebestämmelserna i bilaga 7 (Bestämmelser för tekniska sektorn).

Följande bestämmelser har ändrats:

VÄLKA kap. I: § 4 Lokala avtal

VÄLKA kap. II

VÄLKA kap. IV: § 13 Semesterlön

VÄLKA kap. V: § 2

VÄLKA kap. VII: § 6 Tillgång till uppgifter och § 9 Lönen för fackombud

Bilaga 1 Vissa sakkunniguppgifter inom förvaltningen och uppgifter inom kontorsbranschen, ICT-branschen och intern service

Bilaga 2 Kostservice

Bilaga 3 Service inom övriga sektorer

Bilaga 4 Rekommendation om befattningar utanför lönegrupperna

Bilaga 5 Nivålöner i lönegrupperna i VÄLKA

Bilaga 7 § 1 mom. 5 tabell (rättad hänvisning)

Bilaga 8 Förhandlingsparternas rekommendation om främjande av lönestatistiken inom VÄLKA (tidigare bilaga 4)

Bilaga 9 Särskilda bestämmelser om sysselsättningsverksamhet för personer med funktionsnedsättning (tidigare bilaga 5): § 1 Lön

De bestämmelser som gällde 1.5.2025 tillämpas ända tills nivålönesystemet införs.

Potter som ska betalas 2026–2027

A. 1.11.2025 lokal pott 0,4 % enligt utvecklingsprogrammet, betalas senast i mars 2026

B. 1.10.2026 centraliserad; justeringar av nedre gränser och nationella nivåtillägg samt lokal pott 0,18 %

C. 1.10.2026 lokal lönesamordningspott 1,0 %

D. 1.10.2026 lokal justeringspott 0,2 %

A. Den lokala potten på 0,4 % 1.11.2025 i VÄLKA

Potten på 0,4 % (ursprungligen centraliserad) i VÄLKA baserar sig på tjänste- och arbetskollektivavtalet om ett program för utveckling av kommun- och välfärdssektorns lönestrukturer och lönesystem 2023–2027.

Parterna har tidigare avtalat om att den här centraliserade potten på 0,4 % omvandlas till en lokal pott på 0,4 % (se Arbets- och tjänstekollektivavtal om ändring av tjänste- och arbetskollektivavtalet om lönesamordning, utveckling av lönesättningen och införande av ett nytt lönesystem i VÄLKA, cirkulär 29/2025).

Den lokala potten på 0,4 % används för lokala uppgörelser som stöder införandet av nivålönesystemet samt för att rätta till lokala missförhållanden i lönerna. Potten används från 1.11.2025 bl.a. för höjning av de uppgiftsrelaterade lönerna enligt det

nuvarande arbetsvärderingssystemet och för individuella tillägg.

Den lokala justeringspotten fördelas i proportion till lönesummorna i VÄLKA bilaga 7 och övriga VÄLKA.

Den lokala potten på 0,4 % beräknas på lönesumman efter att den allmänna förhöjningen 1.10.2025 har beaktats. Det procentuella lönetillägget räknas inte in i den lönesumma som den lokala potten på 0,4 % beräknas på.

Denna lokala pott på 0,4 % fördelas från 1.11.2025 och betalas retroaktivt i mars 2026.

Arbetsgivaren ska ge en skriftlig utredning om användningen av potten.

B. Den centraliserade potten på 0,4 % 1.10.2026 i VÄLKA

Potten på 0,4 % (ursprungligen lokal) 1.10.2026 i VÄLKA baserar sig på tjänste- och arbetskollektivavtalet om ett program för utveckling av kommun- och välfärdssektorns lönestrukturer och lönesystem 2023–2027.

Parterna har tidigare avtalat om att den här lokala potten på 0,4 % omvandlas till en centraliserad pott på 0,4 % (se Arbets- och tjänstekollektivavtal om ändring av tjänste- och arbetskollektivavtalet om lönesamordning, utveckling av lönesättningen och införande av ett nytt lönesystem i VÄLKA, cirkulär 29/2025).

En del av den centraliserade potten används för nationella nivålöner i lönegrupperna och förpliktande nivåtillägg. Storleken på den lokala pott som återstår efter den centraliserade potten är 0,18 % av lönesumman i den allmänna delen i VÄLKA utan bilaga 7.

Användningen av den centraliserade potten i VÄLKA bilaga 7 (0,4 % av lönesumman i bilaga 7) avgörs senare.

De nationella nivålönerna har angetts i lönegrupperna från 1.10.2026. De nationella nivålönerna i de olika lönegrupperna framgår också av VÄLKA bilaga 5. De lokala nivålönerna, nivåtilläggen enligt VÄLKA och eventuella lokala nivåtillägg betalas lokalt i samband med att det nya systemet införs (1.1.2027), senast i samband med lönebetalningen för februari 2027.

I de förhöjningar som görs samtidigt beaktas först justeringen av de nedre gränserna av nivåerna A, B, C och D samt nivå 00. De lokala potterna fördelas efter att de nedre gränserna har justerats.

Den lokala potten på 0,18 % beräknas på lönesumman när den allmänna förhöjningen på 2,27 % 1.8.2026 samt den lokala potten på 1,0 % 1.10.2026 har beaktats. Det procentuella lönetillägget räknas inte in i den lönesumma som den lokala potten på 0,18 % beräknas på.

Den lokala potten på 0,18 % används till nivålöner, tills vidare gällande lokala nivåtillägg och individuella tillägg för att rätta till lokala missförhållanden i lönerna.

Nivålönesystemet får inte införas före 1.10.2026. De nationella avtalsparterna förhandlar senast i september 2026 om hur de potter som avtalats i VÄLKA ska användas för nivålöneren i VÄLKA och VÄLKA bilaga 7.

Anvisningar om fördelningen av den lokala potten ges senare.

De nationella nivålönerna i lönegrupperna finns i bilaga 1.

C. Införande av det nya lönesystemet och den lokala potten på 1,0 % i VÄLKA

Det nya nivålönesystemet (VÄLKA och VÄLKA bilaga 7) införs senast 1.1.2027. Som villkor för senareläggningen av den lokala potten på 1,0 % kom parterna överens om ett procentuellt lönetillägg som genomförs lokalt, se cirkulär 29/2025.

Den lokala potten på 1,0 % betalas från den tidpunkt då det nya lönesystemet införs, dock senast 1.1.2027. Den lokala potten på 1,0 % betalas från 1.10.2026 retroaktivt till slutet av månaden innan det nya lönesystemet införs.

De nationella avtalsparterna granskar senast i september 2026 separat hur beredningen av nivålöneren i VÄLKA bilaga 7 framskrider. Eftersom också nivålöneren i bilaga 7 förutsätter finansiering på samma sätt som övriga VÄLKA, ska parterna senast i september 2026 förhandla om hur de potter som avtalats i VÄLKA ska användas för nivålöneren i VÄLKA och VÄLKA bilaga 7. Om inget annat avtalas, fördelas den lokala potten på 1,0 % enligt lönesumman i bilaga 7 och enligt lönesumman för den övriga personalen inom VÄLKA. Senast i september 2026 avtalas vid behov om en ny tidsplan.

Den lokala potten på 1,0 % används till att införa nivålönesystemet på lokal nivå. Potten kan användas till bl.a. nivålöner och tillsvidare gällande lokala nivåtillägg i nivålönesystemet som införs. Arbetsgivaren ska ge en skriftlig utredning om användningen av potten.

Den lokala potten på 1,0 % beräknas på lönesumman när den allmänna förhöjningen på 2,27 % 1.8.2026 har beaktats. Det procentuella lönetillägget räknas inte in i den lönesumma som den lokala potten på 1,0 % beräknas på.

Anvisningar om fördelningen av den lokala potten ges senare.

D. Den lokala potten på 0,2 % 1.10.2026 i VÄLKA

Den lokala potten på 0,2 % används för att rätta till lokala missförhållanden i lönerna (till nivålöner, tills vidare gällande lokala nivåtillägg och individuella tillägg).

Den lokala potten på 0,2 % beräknas på lönesumman när den allmänna förhöjningen på 2,27 % 1.8.2026 samt den lokala potten på 1,0 % 1.10.2026 har beaktats.

Anvisningar om fördelningen av den lokala potten ges senare.

Arbetsgivaren ska ge en skriftlig utredning om användningen av potten.

Dröjsmålsräntor

C. Den lokala potten på 1,0 %, B. Den lokala potten på 0,18 % som bildats av den centraliserade potten och D. Den lokala potten på 0,2 %

Om nivålönesystemet införs 1.1.2027 betalas i avvikelse från § 13 punkt a) i underteckningsprotokollet i VÄLKA de justerade nivålönerna, nivåtilläggen och effekten på arbetserfarenhetstillägget för de pottor som nämns i rubriken senast i februari 2027. Om betalningen av potten fördröjs, betalas dröjsmålsränta enligt räntelagen från 1.3.2027.

Om systemet införs tidigare, iakttas tidsplanen i § 13 för de pottor som nämns i rubriken, dock så att justerade nivålöner, nivåtillägg och effekten på arbetserfarenhetstillägget betalas senast i februari 2027. De retroaktiva pottorna (C. 1,0 %, B. 0,18 % och D. 0,2 %, för perioden 1.10.2026–31.12.2026) betalas senast i februari 2027. Om betalningen fördröjs, börjar rätten till dröjsmålsränta 1.3.2027.

Införande av nivålönesystemet

Åtgärderna för att införa systemet inleds så fort som möjligt.

I fråga om lokala förhandlingar, se punkten "Samarbete med personalens representanter". Det finns anledning att inleda de lokala förhandlingarna så fort som möjligt. Lokalt behandlar parterna nivåkriterierna i VÄLKA och förhandlar om eventuella lokala kompletterande nivåkriterier samt nivåbeskrivningar och tillämpningsanvisningar.

Det nya systemet ska införas senast 1.1.2027. Befattningarna ska då vara placerade i rätt lönegrupp och på rätt nivå av kunnande och ansvar. Den ordinarie lönen för en tjänsteinnehavare eller arbetstagare kan inte sjunka på grund av övergången till nivålönesystemet.

Uppgiftsbeskrivningarna ska uppdateras så att de motsvarar nivålönesystemet.

Övergångsbestämmelse om s.k. uppgiftstillägg

Så kallade uppgiftstillägg, dvs. en del av den uppgiftsrelaterade lönen som betalats för extra uppgifter eller extra ansvar, ändras till nivåtillägg. Detta är möjligt om grunderna för den extra uppgiften eller det extra ansvaret och dess andel av den uppgiftsrelaterade lönen kan verifieras genom ett beslut eller motsvarande dokument. I övergångsskedet måste man tydligt ange för vilken uppgift/extra uppgift ersättningen betalats. I situationer som är likadana ska en enhetlig linje följas.

Det är också möjligt att ändra ett uppgiftstillägg så att det blir en del av en eller flera nivåer av kunnande och ansvar i en lönegrupp, varvid grunden för uppgiftstillägget blir ett nivåkriterium enligt VÄLKA eller ett lokalt nivåkriterium. I princip är detta ändamålsenligt bara om tillägget används allmänt i befattningar inom lönegruppen eller på nivån i fråga. Tjänsteinnehavarens eller arbetstagarens ordinarie lön kan dock inte sjunka i en sådan situation.

Lokala avtal

Nivålönesystemet är förpliktande. Möjligheten att ingå lokala avtal om nivålönesystemet har begränsats på det sätt som framgår av VÅLKA kap. I § 4.

Samordning av lönerna

Införandet av nivålönesystemet skapar ett behov av lönesamordning. Lönerna ska samordnas med tillämpning av lönegrupper och nivåer enligt det nya nivålönesystemet inom en övergångsperiod som varierar beroende på arbetsgivare.

Den lönesamordning som beror direkt på reformen av lönesystemet ska genomföras inom rimlig tid.

Samarbete med personalens representanter

Om det inte finns någon lokal lönearbetsgrupp, ska en sådan inrättas senast 1.2.2026. Den lokala lönearbetsgruppens mandat sträcker sig till slutet av avtalsperioden 2025–2028. Den lokala lönearbetsgruppen följer hur införandet av nivålönesystemet framskrider. Försättningen för lönearbetsgruppen granskas nationellt i slutet av avtalsperioden.

Den lokala lönearbetsgruppen sammanträder regelbundet. Lönearbetsgruppens uppgift är att följa hur införandet av nivålönesystemet framskrider och hur lönesystemet fungerar. Den lokala lönearbetsgruppen består av arbetsgivarens representanter och huvudavtalsorganisationernas fackombud. Huvudavtalsorganisationerna utser sina egna fackombud.

I lönearbetsgruppen behandlas de lokala nivåbeskrivningarna. I de lokala nivåbeskrivningarna beaktas nivåkriterierna i VÅLKA, eventuella lokala nivåkriterier samt lokala tillämpningsanvisningar för kunnande och ansvar. I lönearbetsgruppen förhandlas också om införande av fler nivåer, lokala nivåtillägg och deras belopp.

De lokala nivålönerna enligt nivåerna av kunnande och ansvar i lönegrupperna samt skillnaderna mellan dessa ska kontrolleras i den lokala lönearbetsgruppen. Lönegrupperna i lönebilagorna jämförs inte sinsemellan.

I den lokala lönearbetsgruppen behandlar man gemensamt tillämpningsfrågor och tillämpningsproblem, utreder olika lösningsalternativ och strävar efter att nå samförstånd om en lösning. Beslut fattas av arbetsgivaren utgående från förhandlingarna. Om samförstånd inte nås, skrivs ett gemensamt PM där parternas ståndpunkter med motiveringar framgår. PM:et är inte ett sådant protokoll över lokala förhandlingar som avses i huvudavtalet.

Eventuella meningsskiljaktigheter som gäller tolkningen och tillämpningen av de förpliktande bestämmelserna i VÅLKA avgörs i sista hand enligt huvudavtalet.

Förhandlingarna om de lokala potterna följer normala förhandlingsförfaranden.

Nationell lönearbetsgrupp

Den nationella lönearbetsgruppen stöder det lokala arbetet genom gemensamma anvisningar, informationstillfällen och gemensam rådgivning.

Den nationella lönearbetsgruppen följer hur nivålönesystemet fungerar och uppdaterar nivåkriterierna vid behov.

Helsingfors, den 15 december 2025

KOMMUN- OCH VÄLFÄRDSOMRÅDESARBETSGIVARNA KT

FÖRHANDLINGSORGANISATIONEN FÖR OFFENTLIGA SEKTORNS

UTBILDADE FOSU RF

OFFENTLIGA SEKTORNS UNION JAU RF

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDENS FÖRHANDLINGSORGANISATION SOTE

RF